Telegrafen. Optisk kalender för 1858

Bokutgåva

J. L. Brudings förlag, Stockholm 1857.
Förord.

Undertecknad har kallat denna kalender för Telegrafen, emedan det är mycken likhet emellan en Julkalender och en Telegraf – icke en elektrisk utan en optisk Telegraf.

Denna kalender har blifvit kallad optisk derföre, att liksom de optiska telegraferna försvinna allt hvad de hinna från våra bergsknallar, så önskar undertecknad att denna optiska kalender skall så fort som möjligt försvinna ur bokhandeln.

En Telegraf står alltid på en hög plats.

En Julkalender står också högst på bokhandlarens juldisk.

En Telegraf har sina svarta luckor, hvarmed telegrafisten pratar i vädret.

En Kalender har sina svarta bokstäfver, hvarmed författarn gör sina hokus pokus – i luften.

En Telegraf går med tramp och trådar.

En Kalender går med ”puffar”.

En Telegraf är bunden af sin ed.

En Kalender är bunden af bokbindaren.

En Telegraf består en mycket liten lön åt sin telegrafist.

En Kalenderförfattare kan ej skryta med någon stor han heller.

En Telegraf har många andra egenskaper.

En Julkalender har också många andra egenskaper.

Ergo, har en Julkalender mycken likhet med en Telegraf.

Quod erat demonstrandum.

Författaren.

Sångmön och Författaren.
FÖRFATTAREN.

Nåå! ska vi börja nu?

SÅNGMÖN.

Jaha!

FÖRFATTAREN.

Är det ingenting som hindrar?

SÅNGMÖN.

Nehej!

Till min Sångmö.

Stäm lyran och sjung, mitt poetiska sinne,
Hvad tjenar att knussla med ”skaldeförsök”!
Sitt opp på Pegasen, ty tiden är inne
Att tänka till vintern på visthus och kök.
Vår lifstid, om aldrig så glad eller kulen,
Vi måste tillbringa på menniskovis;
Och derför är alltid min uppgift till Julen
Att sälja kalendrar och köpa en gris.

Materiens påhäng man aldrig kan slippa,
Den måste man dras med båd’ fjerran och när.
Om endast som ande man här kunde trippa,
Nog hade man bra mycket mindre besvär.
En hel hop bekymmer man slapp då för dagen,
Och aldrig blef kassan så helvetes knapp;
Då hade man ej den välsignade magen,
Och väst-tyg och byx-tyg och otyg man slapp.

Min Sångmö, var snäll! Om du tråkig vill vara,
Så skiljas vi åt, och jag tar mig en ann.
Du gör mig en tjenst med att tårarna spara,
Men glöm ej att vara så älskvärd du kan.
Förläggarn alltjemt på din glädtighet pockar:
Förtjus, om du kan, recensenternas stam!
Och när jag till Jul för publiken mig bockar,
Se till, att jag icke må komma på skam!

Julens ankomst.

Julen hör jag redan köra,
Jag en skymt af honom ser:
Mammorna ha glupskt att göra,
Allt skall vändas opp och ner.
Flitigt skuras golf och trappor,
Fisken läggs i lut;
Kassan räkna alla Pappor
Och se sura ut.

Stakar skuras, mattor skakas,
Tvätten skall bli fin och ren,
Stora grisar skola rakas

Och bli korf och skinka sen.
Det skall bakas allt slags ”kritter”,
Hästar, gris och gås.
Här och der ett deg-prof sitter
Uppå dörr och lås.

Bröd och bullar skamlöst naggas,
Syltan under prässen trängs.
Ljusen stöpas, ölet fraggas,
Korfven uti taket hängs.
Veden sprakar, stackars skogar!
Pelle dagen lång
Mellan kök och vedbod knogar
Och bär fång på fång.

Ingen snäsa hörs och fnurra,
Matmor sjelf är glad med skäl.
Allt har lyckats. Som en snurra
Allt har gått så hjertans väl.
Öfver laget färsköls-muggen
Fylls åt hvem som vill,
Och åt barnen, redan huggen,
Yxas julgran till.

Men deroppe finns en kammar,
Det är flickornas på vind.
Hela natten ljuset flammar,
Man kan se det här från grind.
Än arbeta de med ifver,
Än de skratta godt.
Utan julklapp ingen blifver,
Derför är det brådt.

Tiden lider, Jul är nära:
Hvem utaf de glada barn
Skall hos pappa nu begära
Papper, lack och segelgarn.
Dock, den som är mera tapper,
Går förtröstansfull,
Fastän gubben är om papper
Rädd som bara gull.

Men uti en riktig knipa
Vandrar informatorn stum,
Klädd i nattrock och med pipa,
Högst bekymrad på sitt rum.
Julklapps-vers han nödgats lofva –
Det tar merg och hull!
Och den arme får ej sofva
För de Musers skull.

Julqväll nalkas, brasan larmar,

Muntert glam i salen rår.
Grenljus sträcka sina armar,
Julbocken i ordning står.
Allt är fejadt, ljusen tändas,
Bordet fullsatt är.
Barnen jubla, ögat bländas:
Nu är Julen här!

Snö har fallit, hästar springa,
Fjärden ligger blank och hvit.
Slägten samlas, bjällror klinga,
Gamla Prosten sjelf skall hit.
Friska magar, glada möten!
Skämt och raljeri!
Sjelf jag rimma skall för gröten –
Sångmö! stå mig bi!

Barndomsvännen.

Tag, o tag min sång!
Minnet än en gång
Flyger till min barndoms dalar,
Der vid elfvens våg
Faders-hyddan låg,
Skuggad utaf björk och alar.
Lifvet vänligt gömde i sin morgonglans
Sorgen bort och gaf oss blott sin rosenkrans.
Tag, o tag min sång!
Minnet än en gång
Flyger till min barndoms dalar.

Säkert gläds din själ,
Känner rösten väl,
Fordom hörd i berg och dalar.
I min tanke jag
Skådar dig hvar dag
Och med dig i drömmen talar.

Minnets engel på min undangömda strand
Visar mig min barndoms bilderbok ibland.
O! då gläds min själ,
Känner allt så väl,
Liksom förr i berg och dalar.

När som våren kom,
Var du min, liksom
När vi sågo vintern snöga.
Lyste ängen grön
Och i blåa sjön
Solen speglade sitt öga.

En vår glädje var, då sommarsolen log:
Vår och höst och vinter samma hjerta slog.
När som våren kom,
Var du min, liksom
När vi sågo vintern snöga.

Dock, det går ej till
Alltid som man vill:
Gud har hand om våra öden.
Sjelf han skiftar ut
Efter sitt beslut
Glädjen, sorgerna och nöden.
Emot himlens vilja ingen spjerna kan,
Hvad vår barndom mente, mente icke Han.

Ty det går ej till
Alltid som man vill:
Gud har hand om våra öden.

Hulda engla-själ!
Nu farväl, farväl!
Vake öfver dig Guds öga!
Öfver dal och fjell
Lyse i ditt tjäll
Fridens stjernbild ur det höga!
Lifvets stormar vike fjerran från din stig:
Bed för mig hos Gud, jag bedja skall för dig!
Hulda engla-själ!
Nu farväl, farväl!
Vake öfver dig Guds öga!

Idas graf.

Så är lifvets lära:
”Blomstra, falla af.”
Skulle jag ock bära
Blommor till din graf!
Men du sjelf det sade
Innan dödens hot.
Säg, hvad jorden hade
Gjort ditt hjerta mot.

Skönt dig oskuld prydde,
Du var glad och ung.
Säg, hvi själen flydde:
Var din verld så tung?
”Nej! dess helga låga
Var för ren för den”,
Blir på samma fråga
Samma svar igen.

Slumra, unga hjerta,
Undan verldens dån!
Mången sorg och smärta
Har du flytt ifrån.
Ibland stjernor klara
Svingar nu din själ:
Der är godt att vara,
Jag förstår det väl.

Dödens engel söfver
Stoftet i sitt tjäll.
Blomstra skall deröfver
Minnets eternell.
Till min suck, den sista,
Mins jag dig ännu.
Jag kan endast brista
Ut i gråt, som nu.

Tiden.

Tiden är visst svår och bitter,
Men så får han höra't ock.
Klagan i hvart gathörn sitter,
Öfverallt ett evigt pock.
Långt som sol och måne skina
Samma klagolåt man hör:
Små inkomster, kassa-pina –
Allt det der rår Tiden för.

Flärden är man snabb att klandra:
"Lyx bör skys af hvar och en."
Men man lefva skall som andra,
Om det gällde hals och ben.
Verlden skulle sig förvåna,
Om man ej som andra gör.
Har du pengar? Nej! så låna –
Allt det der rår Tiden för.

Jemnlikhet och högfärd jäsa
Djupare än hvad det tros.
Lika med en statsråds-näsa
Höjer sig en kryddbo-nos.
Skall ej hvarje småfru stata
Liksom fru grefvinnan gör ...
Ack! det är så lätt att prata –
Allt det der rår Tiden för.

Ödmjukheten är ett väder,
Hvar och en vill vara främst:
Hvem har sagt, i mat och kläder

Att jag just skall vara sämst.
Hvad gör litet svek och ocker,
Blott man är en stor grossör.
Om ej annat, stjäl man socker –
Allt det der rår Tiden för.

Ack, hur djupt den harm jag känner
Att ej få allt hvad jag vill.
Ja, fatalt det är, go vänner!
Då man klår och bjuder till;
Att ej pengar som potatis
Växa menskan till favör;
Att man ej får allting gratis –
Allt det der rår Tiden för.

Vårt lif.

Hvad är vårt lif
Med all dess strid och kif!
En blixt som slår,
Ett åskmoln som förgår.

Och glans och höjd
Och lyckans ståt och fröjd:
Allt sopas bort
Af stormen innan kort.

För hjertats sår
Och ögats bittra tår
Finns tröst? – Ack nej!
På jorden finns den ej.

I lifvets lopp
Dock hviskar oss ett hopp
Så underbart:
Det går väl öfver snart

Hvad jorden gaf,
Det bästa är vår graf:
Hvad godt, hon glömt,
Har himlen åt oss gömt.

Fyrtornet.

Ytterst på skärets rand,
Sköljd utaf hafvets svall,
Står du med lyktan i hand
Lugn i ditt väktarekall;
Spejar, med hjessan i skyn,
Vidt öfver hafvets bryn.

Liksom en menniskovän
Älskar du göra godt.
Så har du länge stått,
Så skall du länge än
Tända i seglarens bröst
Slocknande hopp och tröst.

Alltid lika på vakt
Vakar du dag och natt,
Gungar en stolt fregatt
Eller en Gottlands-jakt:
Lika för hög som låg
Trotsar du vind och våg.

Herdarna fordomtid
Gladdes vid stjernans syn.
Så, när stormarnas strid
Kämpas kring hafvets bryn –
Så uti natten än
Gläder du seglaren.

Kastad för vind och våg
Midt i bränningars dön,
O! huru brann hans bön –
Glad då han stjernan såg;
Såg, som i herdarnas natt,
Stjernan och följde gladt.

Omhvärfd af hafvets brus,
Stormens slitande skrän,
Släck ej ditt ledande ljus,
Lys genom sekler hän
Irrande seglaren in:
Trösta, berga och brinn!

Höstbref från Sandhamn.

”*Hösten är kommen!*” den ruskiga, tråkiga, kalla, snuskiga och blåsiga hösten. Lycklig den som kan sitta inom fyra väggar med en kudde bakom ryggen och klädd i ullstrumpor!

Hösten är kommen och vindarna gno.
Mamsellerna Ægir ha alls ingen ro,
Storståtliga jungfrur, fastän, som J sen,
De oppnästa äro hvarendaste en.

Neptunus om hösten ej vet hvad han vill;
Kanhända mot rusket att gikten tar till.
Då tåla hans order ej minsta uppskof,
Ty då blir ett väsen i hela hans hof.

Najaderna jagas hvar en i sin stad.
Kanhända ni aldrig har sett en najad:
Till skapelsen är hon en underlig tös,
Som Dalkulla opptill, men bak som en gös.

Neptunus med åran
Och treudden på,
I vredesmod slår han
Tritonerna små.
Sirenerna sjunga
Med däjelig mund
Och locka de unga
Matroser på grund.

Nu tumlas det om i ett vildt raseri
Och gormas att öronen knappast stå bi;
Och ingen bit bättre än hela dess svit
Är roddarmadamen fru Amfitrit.

Ni frågar huru hösten är beskaffad härute, om icke hafvet ibland går öfver byggningarna, emedan ni hört så berättas; men detta, kan jag försäkra, är ingen sanning. Visserligen blåser det stundom, så att det går genom merg och ben, så framt icke kroppen är dess bättre ihopfogad; men är han någorlunda tät, så har det ingen fara.

För den som nyttjar den besynnerliga hufvudbonad, som kallas peruk, är blåsten härute en stor olägenhet. Jag känner tvenne hedersmän, hvilkas peruker på en gång, under deras badsejour, gått all verldens väg. Den ena blåste opp på telegrafen och förorsakade en villervalla i telegraferingen vid motliggande station. Den andra tog kosan ända till Kanholmarna, der han fastnade på den så kallade ”*hvita märren*” och var en tid nära att vilseleda sjöfarande, hvilka ej rätt ville igenkänna det gamla sjömärket. Något vidare känner jag ej om dess öde, annat än att en lots sedermera funnit den på en holme full med mås-ägg.

De båda herrarne, hvilka sålunda förlorade sina toppsegel, nödgades sedan begagna en sorts nödfallsperuker af getragg, hvilka en gammal förståndig gumma förfärdigade här emot fyra skillingar banko stycket, och hvilka ej togo sig så illa ut. Den andra peruken, som fastnade på telegrafen, sökte väl telegrafisten att rädda; men stormen tog den i samma ögonblick och förde den långt ut på fjärden till Korsön, der fyrmästaren tog honom för en skjäl och gaf honom ett skarpt skott med lodbössan, så att han blef obrukbar. Den nyttjas nu af samma fyrmästare vid rengöringen af speglarna uti Korsö fyrtorn, der han ännu troligen kan beses. *Sic transit gloria mundi*: peruker ha ingen varaktig stad!

Jag har nyligen varit ute på en liten seglats i skärgården för att taga afsked af gamla klippor och skär och önska dem ett godt slut på det gamla året. Vid samma tillfälle tog jag i betraktande en prestgård ända vid hafskanten. Man skall bo der för att riktigt vara gömd – och glömd. Att lifnära sig på ett sådant boställe måtte höra till underverken. Man tänker på fem bröd och två fiskar, då man ser att det får lof att gå för sig. Stackars komministrar! Då jag slog ut mitt segel och reste hem, gjorde jag, vid tanken på komministrar i allmänhet, följande

Betraktelse.

Längst ut på ett stenrös i hafvet,
Der lefver, besynnerligt nog,
Ett lif som är redan begrafvet:

En prest utan egor och skog.
Kan någon med litet sig nöja,
Det är komministern i Möja.

Så ynklig jag aldrig har anat
En prestgård – se här min attest:
En ö, som naturen har danat
Att riktigt utsvälta en prest.
Kan någon med litet sig nöja,
Det är komministern i Möja.

Hur man sig mot ödet bemannar
Och håller sig modig och frisk,
Man ledsnar till närmaste grannar
Att endast ha lefvande fisk.
Kan någon med litet sig nöja,
Det är komministern i Möja.

Här inga sällskaper genera,
Församlingen bor ej på ön.
Här får komministern spatsera
Och språka med vågornas dön.
Kan någon med litet sig nöja,
Det är komministern i Möja.

Att äta väl presten ock tarfvar,
Han ej mer än menniska är.
Man vet väl att Gud föder sparfvar,
Men aldrig så kinkigt som här.
Kan någon med litet sig nöja,
Det är komministern i Möja.

Bland starrgräs och tunnsådda blader
Der vandrar en kossa, min själ!
Får hon ingen hjelp af Gud Fader,
Så svälter hon säkert ihjäl.
Kan någon med litet sig nöja,
Det är komministern i Möja.

Det hela är ödsligt och naket,
Der finns hvarken häst eller dräng,
Och inga *små pullor på taket,*
Och inga små lamm uppå äng.
Kan någon med litet sig nöja,
Det är komministern i Möja.

I två rum och kök han logerar,
Rätt varmt, om han klär sig i skinn.
Förlåt, om det icke generar:
Var god, erkebiskop, stig in!
Kan någon med litet sig nöja,
Det är komministern i Möja.

Här får man ej vara sensibel
För himmelens väder och vind.
De bläddra i psalmbok och bibel
Och kyssa på mund och på kind.
Kan någon med litet sig nöja,
Det är komministern i Möja.

Jag begriper ej huru man kan prisa hösten; en fuling, huru man vänder honom, glåmig och utlefvad, ockrar på alla menniskor och ropar oupphörligt: *köp! köp!* Han är tjenstemännens förtviflan och fruarnas ängsligaste företeelse; ett skafferi-spöke, som skrämmer dem, hvar gång de öppna dörren till den tomma förrådskammaren; en äppel-tysk med de oförskämdaste pretentioner; en storpuffare för sko- och paraply-butiker; spottar folk i synen, om man ej köper paraplyer, och smutskastar, om man ej köper bottforer; nagelfar hattar och bakbyxor, och skäms ej att handskas med oskyldiga underkjortlar.

”*Rönndrufvan glöder!*” ja det är mycket sannt; men tag fram druf-sorten, och det finns ej i hela verlden ett så tarfligt *Bacchi-barn,* som skulle kunna höja en enda ton till dess berömmelse. Men hösten smickras, liksom andra rika personer, ofta för underordnade egenskaper. Man kan ej nog berömma de ”*gyllene löfven*”, som man annars vet skräpa rysligt i gångar och alleer; de ”*svällande körsbären*”, som man får ondt i magen af, och de ”*gullgula plommonen*”, som man ej får äta för koleran. Att hösten har ett godt bord, det kan icke nekas, om man notabene vore *bjuden*; men då man skall betala hans läckerheter kontant, och till på köpet i dessa tider så enormt, att ”en smörgås kostar mera än hela magen är värd”, så uppskjuter jag för min del att lofsjunga honom till bättre tider.

I dag är han mer än vanligt vresig och ogunstig. Föreställ er en himmel som är grå, en jord som är grå, och ett haf som ej syns för bara grå dimma. Allt är *grått i grått*; ett öfversuddadt landskap; ej en skymt af ultramarin, lack eller kromgult. Hösten är i sitt flor, och vintern i farstun. Fiskmåsarna ha upphört med sitt fiske. Vimplar och flaggor ha försvunnit med sjökaptenerna, som gått i vinterqvarter. Det blir visst yrväder. Då går jag och lägger mig. Man bör inte vara oppe, då det är yrväder. Qvällen blir ruskig. Himlen är gråtfärdig, jorden ängslig, stormen blåser i ”*sjunde basun*”, hafvet vrålar, ingen sångmö kan vara ute i sådant väder:

Gapande djupet rörs opp,
Löjan har flytt från land.
Urblekt är Floras salopp,
Frosten står hvit på strand.
Inne stängs get och får,
Måsen i landsflykt går.

Fjerran mot skär och häll
Dånande hafvet slår,
Liksom från ett kastell
Bombernas åska går.

Stormen på klippans mur
Brottas med vresig fur.

Digra af köld och snö
Välta sig molnen hän.
Hör! öfver stormrörd sjö

Raggiga ufvars skrän.
Sannt är hvad sagan spått:
Ufven ej bådar godt

Fönstret jag klistrat tätt.
Giktsjuk, förkyld och lam,
Sitter liksom ett porträtt
Flugan i glas och ram.
Lifvet är öfverallt
Halfdödt, plundradt och kallt.

Uff! hvad det blåser kallt!
Spar ej på ved, lägg på!
Skyhög går ”*Östersalt*”,
Bäst under tak att gå.
Bädda mig mjuk en säng!
Skynda, stäng dörren, stäng!

Älskar du vilddjurs tjut,
Mörker och storm och brus?

Nej! – hvem bad dig gå ut,
Sångmö! gå hem, stöp ljus!
Lyran jag riktigt har håg
Byta mot yx och såg.

Det enda som lifvar opp det ödsliga landskapet är en get – tarflighetens sinnebild. Hon har fördjupat sig i botaniska betraktelser, och tycks just nu vara sysselsatt med lösningen af det kinkiga problemet, huruvida det skulle ligga inom möjlighetens gräns att hemta någon föda ur kasserade löfruskor. Födan kunde visst vara bättre; men i dessa dyra tider resonnerar hon ganska förståndigt: ”man vet hvad man har, men vet ej hvad man kan få.” Der hon nu står, omgifven af en hård natur, återger hon en hemsk men sann tablå af hungersnöd och barkbröd.

På en klippa näst intill står en bock, förmodligen hennes son, hvilken hon tycks vilja skryta med, emedan hon än med välbehag betraktar sin sötunge, än kastar sina blickar opp till mitt fönster, liksom hon ville att äfven jag skulle dela hennes beundran. Men hvem har icke gjort en bock här i verlden! Det kan icke vara någonting att skryta öfver.

Emedlertid tycks bocken ingalunda dela söta mammas åsigter i afseende på födoämnena, utan roar sig i stället med att klia hornen emot min mangelbods-vägg. Det kunde han låta bli, ty han skafver af färgen. Han tycks ej ha sinne för målning och troligen lika litet för de sköna konsterna i allmänhet. Vore det icke synd att sätta öknamn öfven på en bock, skulle jag kalla honom *Bod*ell, efter han skafver på min *bod*.

Men nu aflägsnar sig geten – kanske stött öfver mitt ringa deltagande för hennes unga bock, eller sannolikare derför att hon anar oväder och vill sätta sin person i säkerhet, innan mörkret inbryter. Lika godt! god natt, Anna Stina!

En liten strof ännu skulle jag vilja förtälja om en get, medan jag kommer i håg, och efter yrvädret ännu ej börjat:

För några år sedan lefde här på stället en gammal gumma, som hette Lisa. Hon hade en get, som var hennes glädje, och som, till erkänsla för den moderliga omvårdnad hon rönte som barn i huset, skänkte henne dagligen både mjölk och kaffegrädde. Men en natt dog geten. Gumman Lisa var otröstlig. Jag kan ej

beskrifva hennes bedröfvelse utan att låna ord af Vitalis:

"*Hon åt ej, drack ej, sof ej, och gjorde ej sitt tarf.*"

Sjelfva snusdosan, som annars var hennes tröst och förnöjelse under hennes reflexioner öfver lifvets njugghet, hade nu under sitt lock ingenting lockande; och den lilla blanka kaffepannan, som hon brukade kalla för "*lilla Brunstedt*", och hvilken i åratal utgjort hennes käraste möbel och en fägnad för *ögon, bron och alla lemmar, förnuft och alla sinnen,* stod nu obrukbar, sedan grädd-underhållet af ett oblidt öde blifvit så oförmodadt indraget. Hennes sorg var så mycket större, som hon i sin fattigdom icke egde det ringaste hopp att kunna förskaffa sig en get igen. Och hvad är ett lif utan hopp – och en fattig gumma i skärgården utan get!

"*Men då nöden är störst, är hjelpen närmast*."

En jovialisk öfveruppsyningsman fattades af den välvilliga tanken att hjelpa gumman Lisa. Han klädde sig i svart frack, hvit halsduk, satte krusflor kring sin halmhatt och företog en humoristisk vandring omkring till alla härvarande badgäster med sin pappersrulle under armen, innehållande notifikation om dödsfallet samt en vänlig uppmaning att hjelpa Lisa ur bedröfvelsen och göra hennes gamla hjerta gladt och återstäldt till den instundande midsommarshelgen. Uppmaningen var affattad i följande poetiska ordalag:

Gamla Lisa uti stugan
Lefver uti sorg och nöd.
Fattig är hon nu som flugan;
Hennes sista get är död,
Låt oss samla,
Unga, gamla!
Att vi till midsommaren
Kunna visa
Gamla Lisa
Att hon får en get igen! –

Under sorgtiden hade ingen kafferök synts i Lisas skorsten och ingen snusburk varit synlig i fönstret. Men tiderna förändras. En vacker morgon låg den för henne icke obetydliga summan af tjugu riksdaler på det gamla, alltid finskurade furubordet. Det var en syn, som helt och hållet vände ut-in på det gamla, sorgsna och hopplösa hjertat, så att den glada sidan kom ut – och den hederliga gumman Lisa

Glömde sin älskade get, så mycket en älskling
kan glömmas;
Knäppte på locket igen och njöt af den väldiga
prisen,
Medan i brännarn på nytt hon svedde den dof-
tande bönan.

Lyckan med solen gick opp och spridde kring
åldriga dragen
Glansen af innerlig fröjd, "*som på mossiga graf –
var ett solsken.*"

Vid Brylån.

Till en ung ångbåtskapten.

Mel.: ”*Se Movitz, hvi står du och gråter.*”

En skål vi för August tömma
I vårt bacchanaliska lag.
Det kunde hinhåke ej drömma
Att här fanns en namnsdag i dag.
Högst sällan jag almnachan läser
Om helan och halfvan i Mån’. –
Fan far uti denna brylån,
Han flammar och fräser.

Blås ut’en, men akta din näsa!
Det är ett naturfenomen,
Att allting skall spotta och fräsa,
Då man blifvit ångbåtskapten.
Det hör väl till deras naturer
Att elden kring öronen står.
Välan! låt oss dricka, gutår!
För lyckliga turer!

Pass på huru vindarna kasta,
Och stötta med fock och mesan!
Gå flitigt att lossa och lasta,
Och klå rederit utaf fan.
För fraktgods håll billiga priser
Och pruta, så vidt det går an;
Tag alltid så fula, du kan,
Restauratriser!

Som *Umeå,* res inga bråtar
På däcket allenast för vinst;
Men skaffa dig bojar och båtar,
Ja hundra lifbärgare minst!
Uti våra stormiga zoner
Bäst är att som menniskovän
Ombord aldrig ta annat än
Luft-täta personer.

Nu älsklige bröder, försöken
Om brinnande bålen slår an!
Och skulle vi bli uppå *röken,*
Så få vi förlåta hvarann.
Det hör ju till menskliga lotten
Att någongång bli lite full.
Ack! vore blott denna kastrull
En mil uti botten!

Till en Ordspråkshatare.

Du bedt mig sjunga. Nå väl! ur armen jag

skakar.
Du får ursäkta likväl, om visan ej smakar.
Det är min vänskap, som denna gången dig
naggar:
Du vet af gammalt, *finns ingen ros utan taggar.*

Att vara nöjd med sin lott är alltid det bästa,
Och sky som pesten all afundskap mot sin nästa.
Hvarandras välstånd vi alltför mycket förtryta:
Det alltid mycket är i en främmande gryta.

Mot andras lycka man jemt sin egen vill byta,
Så tycks ibland, då man ser en gladare yta.
Men ingen känner ens hjertas innersta jemmer:
Den som har skon, känner alltid bäst hvar
den klämmer.

Njut som ditt eget af andras gladare öden;
Men vändes lyckan, så vänd ej ryggen åt nöden.
Stöt ingen från dig. Den gamla läran du känner,
Så väl som jag, att *i nöden pröfvar man vänner.*

I denna verlden kan något hvar taga miste.
Att vara fläckfri blir alltid menskan den siste.
Fast man sin vishet alltjemt försöker att skärpa:
En kloker höna kan ock i nässlorna värpa.

Var mån om hemmet och med din gumma för-
trogen.
Mot hemmets trefnad välj icke trefna'n på krogen.
Det lätt besannas, det gamla klassiska ordet:
Är katten borta, så springer råttan på bordet.

Uti dispyter, pass på när vreden vill stiga.
Kan du ej annat, försök åtminstone tiga.
Rätt eller orätt – man bör dock aldrig förgäta:
Det rår ej en *för att det är tvenne som träta.*

Släpp ej en förmån, hvarpå du en gång fått fasta,
I hopp om större den ringare ej förkasta.
Behåll det säkra, och blif den lärdomen trogen:
En sparf i näfven är mer än tio i skogen.

Af verldens barn hör man ganska ofta det frågas,
I sorg och motgång, hvarför af ödet man plågas.
Hvaraf det kommer, det kan jag också förklara:
En tok kan fråga långt mer än klokt folk kan
svara.

Ej lika gåfvor har lyckan åt oss förunnat.
Är viljan god, har man likväl gjort hvad man
kunnat.
Det kan väl hända att våra sträfvanden stranda:
Si desint vires, voluntas est laudanda.

Till din begrundan jag visan nu öfverlåter.
Jag tror du somnar. Nå, kom en annan gång åter!
Du skall med Guds hjelp ej bli på ordspråk besviken.
Det skadar aldrig *att ha en vän uti viken.*

Snögloppsvers.

Usch! hvad det är kallt och hemskt vid polen,
Duskigt väder hela året om.
Den som finge sitta midt i solen,
Dit ej någon vinterkyla kom.
Ack! der kunde man legert få vandra
Och dock ej förkylas och bli sjuk;
Slapp som här att trängas med hvarandra
I bottforer, pelsar och peruk.

Solens herrar äro sansculotter,
Derför räcker också solens gull.
Der behöfvas inga lån-förskotter,
Som hos oss, for garderobens skull.
Solens damer – hvad som helst jag håller –
Sväfva luftigt i den gyllne sal:
Inga kläder, endast parasoller,
Och för resten ingen mod-journal.

Språket der är endast rim och meter,
Champis fräser i hvarenda elf.
Lagerkrönta sitta der poeter
Gladt och tuta med Apollo sjelf.
Nobisglädjen är gemensam vorden:
Inga hus med krögarskyltar på.
Aftonrodnan, som vi se på jorden,
Ar blott flamman af en stor brylå.

Uti solen finnas inga isar,
Kullbytterar ingen snö-lavin;
Inga lyktor och besparings-spisar,
Näfver, tändstickor och stearin.
Ingen regnskur smutsar der ned gräsen,
Hvarje sten är blank och silfverhvit.
Hvad det skulle bli för skratt och väsen,
Om man kom uti galoscher dit.

Ja! af allting har man quantum satis:
Statsförfattningen är *att må väl.*
Ingen varg kan äta upp mig gratis,
Ingen Ryss kan slå mig der ihjäl.
Ingen fru vill oss till Turken sälja,

Om man klappar om sin husmamsell. –
Mycket mera har jag att förtälja,
Men dermed har jag ej tid i qväll.

Kometen.

Den 13 Juni 1857.

Ja tiden rättnu inne är
Att jorden skall förgås.
Kometen är i rappet här:
Vår verld skall sönderslås.
Kan den väl vara stark att slåss,
Som är af dunster gjord?
Likgodt! han skall förgöra oss:
Farväl, du gamla jord!

Du tör väl också vara trött
Att löpa solen kring.
Din axel är väl bräckt och nött
Och tål väl ingenting.
Så sjunk och brist och ryk och brinn,
Jag följer på din färd!
Jag är beredd, jag packat in:
Farväl, du snöda verld!

Den är en riktigt äkta narr
Som gör sitt sinne tungt.
Jag väntar, vid en god cigarr,
Kometens ankomst lugnt.
Men går han oss förbi till slut,
Och han och faran flytt,
Då röker jag cigarren ut
Och tänder en på nytt.

Vårbäcken.

Hvad han växt på några dar!
Himmelsblå och silfverklar
Kilar der en liten bäck:
Det var hin att vara käck!
Tar ett skutt, yr och lätt,
Stänker sippans schalett
Genomblöt –
”Tocke nöt!
Han kan gerna, munsjör!
Se sig för.” –

Skrattar blott och brådtom har,
Bryr sig ej om hur han far.

Fram han skall med lock och pock,
Stöter hufvu’t mot en stock:
Fy, hvad spånor och smolk! –
”Lymmel, ser han ej folk!”

Släpp mig ut! –
”Åh! vet hut,
Och var lagom framfus
I mitt hus!”

Under ras och äfventyr
Genom äng och dal han flyr,
Hundra gropar i och ur,
Tumlar mot en trädgårdsmur:
Tar jag felt eller hur,
Ar det ej farbror Mur? –
”Jo, ditåt.”
Ja, förlåt! –
”Du är liten men rask,
Puttifnask.”

Komma in är ej så lätt:
Kors hvad farbror håller tätt!
Glada blomsterbarn jag hör:
Den som vore innanför!
Men så gerna jag vill,
Ingen port ser jag till.
Släpp mig in,
Farbror min! –
”Nå, se så, kila på,
Ja, rätt så!”

Mellan blommorna han far.
Här och der en kyss han tar;
Vill ej stanna här och dö,
Nickar gladt och tar adjö.
Öfver ängar och sand
Når han ändtligen strand;
Under sång
Tar ett språng –
Och det brusande haf
Blir hans graf.

Läsarpresten.

Ögonlocken heligt sänkas
Att ej se en syndig verld.
Här på jorden får ej tänkas
Annat än på himmelsfärd.
Allting annat skall man låta

Handlöst gå för vind och våg:
Man skall läsa jemt och gråta
Som man i en störtsjö låg.

Läseriet bär som pesten
Smittan öfver land och haf.
Hvarfrån kom väl läsarpresten,
Som man förr ej visste af?
Han beskrifver, så det bränner,
Helvetet och svafvel-ån.
Då han dem så noga känner,
Kanske kom han derifrån.

Hur vi till förnuftet vädje,
Grips det af hans mörka lag.
Han har stulit lifvets glädje,
Och han stjäl den dag från dag.
Ännu inga ränkor spunnits
Såsom *hans* på lifvets ban:
Ingen läsarprest har funnits,
Som ej varit full med fan.

Skapa vill han blott betryckta,
Mörda hoppets salighet,
Och med namn af ”*trones lykta*”
Vill han gälla som profet.
Nej! han porten är och trappan
Till förderfvets mörka borg.
Han är född att mista kappan
Och få stut på öppet torg.

Men han vakar, och J sofven –
Svea-folk! gör pinan kort!
Skicka sällskapet till Påfven,
Blott att ligan kommer bort.
Låt oss värmas, som af solen,
Fritt af religionen än:
Rök med enris predikstolen
Och gör kyrkan ren igen!

Lika mot Lika.
Romans.

Famlar jag bland mina minnen
Och uppå pulsen dem känner,
Mins jag två älskliga sinnen
Bland mina gladaste vänner.

Helsan på kinderna lade
Rosor så friska och röda.
Glädjen var allt hvad vi hade,

Närde oss eljest med möda.

Täljde vid punsch och pastejer
Dock våra glada sekunder,
Sjöngo hvad Lindblad och Geijer
Diktat i heliga stunder.

Hade gemensamma ställen,
Dem vi besökte med gamman.
Skiljde oss dagarna, qvällen
Förde oss alltid tillsamman.

Vi blefvo *män uti staten,*
Följde ej längre hvarandra:
Rik blef den ena kamraten,
Adlad och hög blef den andra.

Vänskapens låsa har brunnit,
Aska betäcker den redan:
Vännerna hafva försvunnit,
Aldrig jag funnit dem sedan.

Så vill jag gömma mig äfven,
Aldrig J finna mig skolen:
”*Lige mod lige, sa’ Ræven,*
Vendte sin Rumpe mod Solen.”

Den gamle landtmannens sång.

Jag vill åt Gud förtro min lefnads öden
Och göra hvad som rätt och nyttigt är.
Den flitige har alltid nog, då nöden
Med tusen sorger lättingen förtär.
Blott för vår möda vill oss jorden nära.
Med lugn och hopp vill jag min åker så:
Ett fridsamt arbete är lifvets ära
Och Guds välsignelse den lön vi få.

Jag hålla vill de heliga budorden,
I med- och motgång göra hvad jag bör.
När hagelskuren slår mitt ax till jorden
Och eld och brand mitt hus och hem förstör:
Då vill jag äfven nöjd och tacksam vara,
Ej knotande mot Guds beslut och råd,
Men under bön och flit min tro bevara,
Att Gud är god, och hoppas på hans nåd.

Men i den goda dagen af min lefnad,
Då lyckans engel klappar på min port,
Då skörden lyckas, och då frid och trefnad
Utaf mitt hem ett litet Eden gjort:
Då vill jag ej för mig *allena* njuta,

Men dela med mig af hvad himlen gaf,
Och aldrig någon från min tröst förskjuta,
Om jag ej kan hans börda lyfta af.

Till dig, o Gud! min rörda ande beder,
Du vårdat mig och ledt mig underbart.
Nu grånar hjessan, och min sol går neder:
Min ande anar att dig möta snart.
Välsigna mina barn, mitt hem, min maka,
Och lär dem följa hvad din lära bjöd;
Och när du kallar mig en gång tillbaka,
Blif deras fader, deras vän och stöd!

Till en Byggmästare.

Och fader Jacob han hörer till de *tuschura,*
Men han kan också uppå fullt allvare mura.
Vi nyss sett huru han låtit byggnader växa,
Så väl inredda att man kan der ta sin sexa.

På ett ark papper han gör opp kostnadsförslaget,
Och ingenting är, förstås! för mycket upptaget.
Han gör kalkyl, huru mycket sten han behöfver,
Men bygger alltid så att han tegel har öfver.

Så har han murat och byggt i långliga tider
Hotell och kyrkor, palats och benhus och lider.
Han derför tänkte: det vore väl sjelfva –
Om jag ej skulle få mig ett hus på *Götgatan.*

Och hur han tänkte, han fann till punkt och till pricka,
Att kassan räckte – och derför, bröder! vi dricka
En skål för byggnaden, som stått opp utur gruset,
Och *tomtbo-lycka* för sjelfva värden i huset.

Missräkning.

I yngre dar jag tänkte att bli prest.
Hvem vet, kanske det hade varit bäst.
Jag hade då fått gå i svart koftan
Och rökt min pipa makligt hela da'n.
Jag vet ej, men det föll mig in ibland,
Jag skulle biskop bli i Hernösand.

Jag hade redan gjort mig opp en plan
Att läsa glupskt – men snart gaf jag det fan.
Jag fick en svåger, som var sjökapten,
Och läsa blef det mycket mindre sen.
Jag trifdes helst på blåa vågens djup –

Han hade en för präktig segelslup.

Och glad jag flög om sommarn fri och lös.
Om vintern satt jag innestängd och frös.

I boken hängde näsan gredelin:
Den tiden fanns gudsgåfvor af latin.
Och till på köpet snäste mig hvar dag
En informator, lika lat som jag.

Men ack, en vår, jag mins: termin var slut.
Gymnasium jag hade tråkat ut.
Hvar lektor snart uppå sin lager sof,
På deras panna låg ett *gudskelof!*
Och Cicero, Ovid och annat rart
På högsta hyllan sattes opp med fart.

Till Lissabon min svåger färdig var:
”Vill du gå med, så gör dig genast klar!” –
Det var en karl, som stod vid sina ord.
Jag gret och snöt mig och gick straxt ombord.
Och vågen fnös i sommarsolens brand ...
Och nu farväl, mitt gamla fosterland!

Men det blef storm, och jag blef sjuk på stund,
Bad Gud – och satt’s i land i Öregrund.
Tillräckligt utaf sjön jag hade känt.
Jag for till Upsala och blef student.
Blef knöl om qvällen på ett punsch-kalas:
Det var så fasligt, fasligt stora glas.

Men det är många många år sen dess,
Och många gånger har jag haft process
Med lyckan sedan; och hvad helst hon gaf,
Men prest och kräckla – det blef intet af.
Ack, det var synd! jag hade mått så godt,
Och skulle sett så bra ut i kalott.

Vår- och Sommarnöjen.

Fråga icke om vi tycka om’en!
Våren är oändligen välkommen.
Länge nog ha vi fått gå och sukta:
Hela verlden skall nu ut och lukta.

Själen legat hop sig. Tung och dåsig,
Bör han ut och låta blåsa på sig,
Och för att få ut de gamla vecken
Hängas ut på alla väderstrecken.

Lockande är vårens fria himmel.
Öfverallt man ser bestyr och hvimmel,
Glada anleten och nya moder,

Roddarbåtar, fulla med kommoder.

Staden har ej annat än förtreter.
Landet har så många rariteter:
Gräs och blommor, hvarmed Flora stökar,
Och så mycke, mycke, mycke gökar.

Derför flytta både små och store.
Stockholm blir som aldrig Stockholm vore.
Fönsterna stå pigorna och rita
I ett raskt maner med simpel krita.

Der står en med kritan och med sudden.
Hvar bor hennes herrskap? *Blockhusudden.*
Åter en; men hennes bor på *Klubben* ...
Kors min Gud! hon spetsar har på stubben!

Under vintrarna tar kroppen skada,
Man får lof att lufta sig och bada.
Och i söder, öster, norr och vester
Alla stränder hvimla utaf *gäster.*

Furusund och *Dalarön* med flera –
Saltsjö-bad anses liksom för mera –
Rättnu räcker sjön ej för tilloppen
Utaf herrskap som skall tvätta kroppen.

Liten fågel.

En liten fågel är jag, som sitter uppå qvist,
Naturen ger mig kläder och spis.
Fast ingenting jag eger, jag lider ingen brist,
Och lefver för ett sjungande pris.
Mitt lif är fritt och gladt under himmelens tak,
Och sängen min är löfrik och sval:
Min kammare är skogen och dalen mitt förmak,
Och ängen är min grönskande sal.

I första morgonväkten, då solen kör sitt spann,
Jag lyfter på min gröna gardin,
Och sjunger mina sånger, så många som jag kan,
Och stämmer in med bromsar och bin.
Och tjädertuppen spelar sin basfiol så käck,
Och eko svarar trakt ifrån trakt,
Och oförvägen hoppar en liten silfverbäck
Och stupar kullerbytta i takt.

Och ängarna och träden de binda krans vid krans,
Och allt med guld och purpur är strödt.
Och vestanvinden läspar och bjuder opp till dans,
Och liten sippa niger så sött.
Från masken, der han kryper, till kon som går

i bet,
Allt andas fröjd i vårsolens gull.
Men menniskan, det kräket, Guds afbild, som
man vet,
Hon suckar jord och himmel blott full.

Gud vet hvad henne fattas – ja, himlens herre vet!
Men alltid som en tosing hon gått.
Jag är visst blott en fågel, men nog förstår jag det,
Att aldrig hon var nöjd med sin lott.
Nu har hon rest med ånga en tid med välbehag,
Men rättnu räcker ångan ej till.
Nu är hon obelåten, och *flyga* vill som jag;
Men gudskelof! jag tror hvad jag vill.

Ty skulle hon få vingar, Gud styrke då vårt hopp,
Om hon i luftens rike fick rå.
Då ref hon sönder solen, och månan åt hon opp,
Och vore lika misslynt ändå.
Ty envis som den onde hon ingen ro sig ger,
Om hon ej jemt har bråk och förtret.

Ja, om en engel stege i skor och strumpor ner,
Så blef hon aldrig bättre för det.

Att menniskan är häftig syns på fysionomin.
En konstig röst hon också har fått.
Hon ger ibland en hals, som om knifven satt uti'n,
Om henne minsta motgång har nått.
Då är förståndet borta. Om underverk hon ber,
Och blir i hast gudfruktig af tvång.
Men kommer då ej hjelpen i rappet alltid ner,
Så blifver hennes näsa så lång.

Hon måste vara född med en konstig fantasi,
Och underlig är ock hennes drägt.
Ty allt hvad trasor heter hon spökar sig uti,
Att största oxe springer förskräckt.
Det lönar icke mödan att hålla några tal
Om nästet som hon kallar för *stad.*
Der går hon melankolisk och skapar sjelf sitt
qval,
Och aldrig ser hon ut riktigt glad.

Ja, stackars kräk, hon glömmer naturens enkla
lag,
Och derför har hon sorger och brist.
Gud vare tack, att jag är en liten fågel jag

Och kan få gunga glad på min qvist
Jag menskans flärd och dårskap rätt ofta skrat-
tar åt,
Men ömkar mig också mången gång.

Mot hennes drömda lycka och hennes lumpna ståt
Jag byter ej min frihet och sång.

Början till en Afskedssång.

Jag vet, jag vet! du har fått pastorat:
Jag tror att lyckan ingenting dig nekar.
Det var rätt väl, ty nu är ondt om mat,
Och ännu ondare om *feta* stekar.

Du hittills lefvat uppå ungkarlsvis.
Som pastor låter det sig ej förena;
Ty här, liksom i Adams paradis,
Är icke godt att mannen blir allena.

Du vet också, när pastorat man fått,
Hör en adjunkt till trefnans hufvudpunkter.
Om det är dyrt på annat smått och godt,
Så är det alltid godt pris på adjunkter.

Din afskedsbock du snart för Stockholm gör,
Din komministertid är nu förliden.
Du är en *lycklig ost*. P r framför
Du blir väl snart, och kåpa får med tiden.

Sköt dina får och odla dina fält,
Och njut din lycka, som du fullt är värdig.
När du din prestgård har i ordning ställt,
Då kommer jag – och gör min visa färdig.

Sångmön och Författaren.
FÖRFATTAREN.

Nåå! blir det ingenting mera?

SÅNGMÖN.

Nehej!

FÖRFATTAREN.

Är det slut då?

SÅNGMÖN.

Jaha!

Innehåll.
